

EGÉSZSÉGÜGYI TUDOMÁNYOS TANÁCS ELNÖKSÉG

H-1051 Budapest, Arany J. u. 6-8.

Tel.: (36-1)-301-7871

Fax: (36-1)-331-1785

e-mail: gombosne.tunde@eum.hu

www.ett.hu

/2007-1005ETT

ETT Elnökség tájékoztatása a magyarországi őssejt-kutatásokról

Elnök:

Dr. Sötönyi Péter
akadémikus

Alelnök:

Dr. Muszbek László
akadémikus

Titkár:

Dr. Mandl József
akadémikus

Tagok:

Dr. Jakab Ferenc
főorvos

Dr. Naszlady Attila
főigazgató főorvos

Dr. Romics László
akadémikus

Dr. Tulassay Zsolt
akadémikus

Az őssejt-kutatások jelenleg világszerte az orvostudományi fejlesztések egyik legígéretesebb területét jelentik. A kutatások nemcsak sejtes és állatkísérletes modelleken elért eredményeket hoztak, hanem az őssejtek gyógyító gyakorlati alkalmazása is megkezdődött. Egyes hematológiai kórképekben az őssejt-átültetés ma már elfogadott eljárás, ugyanakkor az újabb eredmények mind a kísérletes vizsgálatok, mind a gyógyító alkalmazás terén számos kérdést vetnek fel.

Az őssejt-kutatás eredményeiről a sajtó szinte napi szinten tudósít, a kísérleti szint azonban gyakran összemosódik a gyakorlati alkalmazással. Így a hírekben szereplő jelentős alapkutatási megfigyelések összekeverednek a napi terápiás gyakorlattal. Ez komoly társadalmi és politikai zavart okoz; olyan elvárások alakulnak ki, amelyeknek jelenleg semmilyen gyakorlati alapja nincs. Több százezer embert érintenek a cukorbetegségben, a rosszindulatú daganatos és más betegségekben szenvedők őssejtekkel történő gyógyításának kecsegtető hírei hazánkban. Ezt kihasználják olyan üzletemberek, akik őssejtekre vonatkozó, tudományosan nem bizonyított állításokkal hoznak egyes termékeket forgalomba és jogszerűtlen módon félrevezetik a magyar közvéleményt, anyagi és erkölcsi károkat okozva az embereknek. Ez elfogadhatatlan. Az Egészségügyi Tudományos Tanács (ETT) ilyen ügyben jogi lépéseket tett. Természetes, hogy a sajtó minden „jó hírt” szívesen közread, a szakmai kontroll azonban több esetben elmarad.

Bonyolítja a helyzetet, hogy elsősorban az őssejt-források kapcsán szenvedélyes, etikai, társadalmi és politikai alapú viták folynak. Az (egyébként megsemmisítésre szánt) emberi embriókból a kutatásban már kitűnően felhasználható őssejt-vonalak nyerhetők, ezek azonban daganatot okozhatnak, és a lehetőséget számosan etikai megfontolásból is elvetik. Ilyen sejtvonala-alapítást, ill. kutatásokat az Európai Unióban és Észak Amerikában több helyen etikai okból nem engedélyeznek. Jelenleg Magyarországon emberi embrionális sejtvonala alapítása nem engedélyezett (az embrionális őssejtek nem azonosak a szöveti őssejtekkel), már létező sejtvonala kizárólag kutatási célú alkalmazására azonban, az EU direktíváknak megfelelően, az ETT etikai bizottságai megfelelő beadvány esetében engedélyt adhatnak.

Napjainkban a világ számos pontján kezdődik meg az őssejtek széleskörű gyógyító alkalmazása. Ez az esetek többségében egyáltalán nem mindennapi rutin eljárás. Ennek ellenére az ETT-t többen keresték meg az elmúlt időszakban, jelenleg gyógyíthatatlan betegségek elsősorban kínai kezelésének támogatását kérve. A kínai magyar követség is jelezte, hogy több megtévesztett beteg ember kér segítséget, akik a gyógyulás reményét Kínában keresik és ott kiszolgáltatott helyzetbe kerülnek. Az ETT különösen fontosnak tartja a korrekt beteg-tájékoztatást. Az is alapvető, hogy a járulékfizetők pénzét csak olyan külföldi beavatkozásokra lehet költeni, amelyek tudományosan bizonyított eljárások. Ilyen eljárásokat jelenleg a kínai orvos szövetség vezetőinek tájékoztatása szerint legálisan a kínai tudományos minisztérium engedélye alapján az arra kijelölt intézetekben

orvosbiológiai kutatás és nem napi rutin szintjén végeznek.

Magyarországon is aktívan zajlanak az őssejtek egészségügyi alkalmazásával kapcsolatos kutatások, és megkezdődtek az őssejteket felhasználó szélesebb körű terápiás beavatkozások is. Ilyen gyógyító alkalmazási vizsgálatok, a világ más tájaihoz hasonlóan elsősorban klinikai kísérleti jelleggel, az ETT etikai bizottság megfelelő engedélyével, Debrecenben és Budapesten is folynak. Az ETT Elnöksége és etikai bizottságai az EU országok etikai alapelveinek megfelelően csak olyan eljárásokat tartanak támogathatónak – Magyarországon és bárhol a világon -, amelyek más EU országokban is engedélyezhetők lennének. A terápiás célra alkalmazott őssejteket pedig olyan módon állítják elő, ami megfelel a gyártási eljárások minőségbiztosítási követelményeinek. Ugyancsak igen fontos kritérium, hogy a klinikai kísérleti fázisban a résztvevő betegről anyagi hozzájárulást kérni tilos. Az őssejtekkel kapcsolatos szakmai és etikai kérdések országos koordinálására az ETT szakmai állandó bizottság létrehozását kezdeményezte a nemzetközi tudományos életben résztvevő, vezető szakemberek felkérésével.

Budapest, 2007.10.25.

Az Egészségügyi Tudományos Tanács Elnöksége